

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap October 6^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyez száma 24 xr; egyez kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szerencsés lábtörés. (*Végzet.*)

Teréznek hangos sikoltása követé a' hadnagy esését, 's ájulva rogyott egyik testvérének karjai közé. R — hadnagyot-is megfoszták az egyesült testi és lelki fájdalmak ön eszméletétől, 's magán kívül vitetett vissza előbbi lakhelyére. Teréz nem sokára magához tért, 's addig-is, míg az orvos megérkezék, kiért már elküldöttek, szorgosan borongatá hideg vizes ruhával az alélnak lábtörését. Végre a' szenvedő-is feltekinte, és szemei kedvesének könnyes szemeibe ütközének, kitől lelkében magát már távol lenni gyanítá. — Fájdalmas mosolygás vonult-el ajkain, 's egy hálaadó csókot akarván nyomni az érte kesergőnek hókezére, ezen mozdulásából eredt fájdalma emlékezteté vissza esésére. — Az orvos megérkezett, 's a' bajnak megvizsgálata után megtevé a' teendőket, biztatva távozával a' betegtől, de mind a' mellett több heteket állita szükségeseznek, hogy eltávozott osztályát a' hadnagy követhesse: azonban ezen halasztás betegünknek éppen nem vala kedvetlen; 's mostani felgyógyultával talán még a' másik lábát-is eltörette volna, csak hogy annál tovább mulathasson kedves Teréjze mellett, 's annál több jeleit tapasztalhassa forró szerelmének. Ennek társaságában, ennek gondviselése alatt, kinek szorgos ápolását a' sajnálkozó szülők se tagadhaták-meg a' betegtől, óráknak tetszének a' napok, 's napoknak a' hat hetek.

R — hadnagy azonnal irt esése után hazájába özvegy anyjának; 's akkor még bizonytalan levén, ha felgyógyultával a' további szolgálatra alkalmas lesz-e, anyját arra kérte, hogy anyavárosában számára valamelly hiva-

talt szerezzén. — Betegünk már olly állapotban volt, hogy a' szobában Teréztől vezetve sétálhatott, 's az orvos még csak néhány napra halasztá, hogy a' hadnagy vezető nélkül mehessen ki a' szabadba. Egy délután éppen együtt mulatának; Teréz kötése közben az előtte nyitva levő 1825-diki Hebéből a' „Hónalymankókat“ magyarázá figyelmesen halgató kedvesének, 's magát Eleonóra helyzetébe képzelé, valamint R — a' lábatlan Völgyi főhadnagyéba.

„Ha egészen elvesztem vala-is lábamat — mondá R — a' történet végével egyet sohajtva — csak olly boldog lehetnék mint ő! De szeretne-e Teréz akkor engemet?“

„Ha Eleonóra szerethette Völgyit, miért ne én kegyedet?“ mondá Teréz elpirulva, 's R — e' feleletért megakará ölelni kedvesét; de a' kívülről hallatszó lábkopogás visszatartoztatá 's a' tisztartó lépett a' szobába egy éppen most érkezett, 's a' hadnagynak szőlő levelet hozván kezében. Ez anyjától jött, mellyre még számot nem tartván annál nagyobb volt meglepetése; képzelhetni a' sebességet, mellyel R — a' levelet feltöré, mellynek tartalma egy egész mennyet derite arczára. Nem tartoztatá többé vissza az atyának jelenléte; hevesen ugrott fel — felejtve baját — ülő helyéből, 's átkarolva kedvesét: „százszor boldogabb vagyok Völgyinél — mondá egy forró csókot nyomván az átöleltnek piros arczára — olvassa kedves tisztartó ur e' levelet; anyám részemre senatori hivatalt nyert, mellynek jövedelméből Terézzel kényelmesen (bequem) élhetek; 's te kedvesem mit mondasz e' hirre?“

„Hogy boldog vagyok, mint Völgyi karjai közt Eleonóra“ mondá Teréz a' kedvesnek dobogó melljére még jobban simulva.

„Én pedig, gyermekim, boldog vagyok, mint báro Pataky“ mondá az atya, örömében könnybe lábadt szemekkel; 's Teréz még az napon eljegyeztetett.

A' kéjt (Lust), 's ezutánni érzelmeket festeni nem czélom, kitől még igen távol van, hogy azokat érezvén helyesen leirhassam; 's kegyes olvasónéim-is halasszák ennek képzetét azon időre, mellyben a' sors őket illy szerencsés viszonyzatba (Verhältniss) helyezi: kik ezen viszonyzaton átestek, ugy-is visszaidézhetik emlékezetjébe.

R — hadnagy másnap azonnal ezredéhez irt elbocsátásaért, mellynek megérkezéig lába tökéletesen meggyógyult; úgy hogy mint vőlegény szeretett menyasszonyával a' lakodalmon már tánczolhatott: azután kedvelt hölgyével nem sokára hazájába utazott, hol azóta talán valamely új lény köszöni lételét a' szerencsés lábtörésnek.

Végre még a' boldog párt kell tisztelettel megkérnem, hogy — ha nem vakmerőség e' lapoknak külföldre juthatásukat reményleni, midőn hazájokban-is olly csekély pártfogásra méltatnak — a' helyett, hogy mostani boldogságuk ritka okának nyilvánosítása által magokat megbántottaknak érzének — nékem-is illy szerencsés lábtörést kívánjanak, ki ép lábbal szépeinknél eddig nem boldogulhattam: melly lábtörésnek következésében — ha különben csakugyan nem lehet — feltalálhassam azt, kit olly epedő vággyal keresek; 's vele szint olly boldog lehessek, mint Völgyit Eleonórával boldognak képzelem, 's ezen elbeszéléstnek személyeit boldogoknak lenni gyanitom.

Hidegér y.

Szigethvári hős asszony.

Maximilian ült a' magyar királyi széken, midőn Szoliman a' Törökök hatalmas császára 1566-ki Július 30-án Szigeth várát megszállá. Rettentő serege majd két száz ezerre ment, 's csak lovassága 100 ezerből állott. A' halhatatlan nevű hős gróf Zrinyi Miklós 2500 emberrel oltalmazá a' várat; 33 nap alatt 23 ostromrohanást vert vissza maroknyi de bajnok embereinek segedelmével. Végre Sept. 8-án (kisasszony napján) lángba borultak a' várnak épületei; vizök, élelmök, 's mindenök elfogyott, mi az ostrom további kiállására képessé tehette volna az őrséget. Nem marada egyéb számukra, mint utolsó kirohanás, és dicső halál. — A' fővezér tehát még egyszer állhatatosságra, bátorságra buzdítá 's halálra inté bajtársait. Ezek mindeare készek voltak, mire vezérök szóllitá; hites társaikat, 's leányaikat férjfi köntösbe öltöztették, 's fegyvert adván kezeikbe, oldalaik mellé állították. A' vitézek egyike azonban nemes törzsokből származott szép 's fiatal feleségének boldogtalan jövőndő sorsáról szer felett bánkodván, erősen feltevé magában, hogy kedves nőjét inkább ön ke-

zével fogja keresztül döfni, mihelyt az elválás keserű órája bekövetkezik, hogy sem őt a' zsarnok Töröknek fertőztető kezeibe esni engedje. — Az asszonynak csak hamar tudtára esett, férje milly irtózatot szándékot forgat elméjében. Megelőző tehát az embertelen tettet, 's arról férjét mindenkép lebeszélni igyekezett. „A' halál, — így mond a' jeles asszony — mellyet nekem szántál, annyival keservebb lenne reám nézve, minthogy életem legkedvesebb barátjának vég veszedelmében nem osztozhatnám, 's tőled, kit mindenek felett szeretek, időnek előtte válnom kellené. Jól emlékezem ama fogadásomra, mellyel ígértem, hogy téged semmi szükségben, életed veszedelmében se hagylak-el. Társod akarok tehát lenni utolsó veszélyekben, sőt vég órádban-is, nehogy a' halál minket elválasszon, kiket a' szeretet kötege életünkben olly szorosán öszve csatlott.“ Ezek után megengesztelődve borultak egymás melljére; az asszony azonnal férjfi ruhát vett magára, 's férje fegyvert adván kezébe, balja mellé vevé őt. — Készen állott már Zrinyi csekély számú seregével a' ki-rohanásra; a' kapuk megnyiltak, 's a' vonóhid lebecsáttatott. Véres ütközet következék, Zrinyi elesett, 's véle minden. — A' szép magyar Amazon, kinek bátor elszántsága férjfi erővel mérkőzött, oldala mellett látá öszve rogyini férjét; de ennek halála nem zibbasztá-el a' hős asszonynak bátorságát, sőt újabb erővel rohana férje vesztét boszúlni. Végre ő is halálos sebet kapott, 's férje tetemét ölelve adá-ki hős lelkét. Az évkönyvek nem jegyzék-fel a' jeles hősnének nevét.

A' magyar asszonykatona.

Murat Török császárnak fő vezére a' nyughatatlan Szinan basa másodszor vezeté magyar országba duló táborát, 's azt több felé felosztván 1594-ben 280 ezer török és tatár csoporttal pusztitá honunkat. Az esztendő vége felé haza szólitá a' nagyvezért császáranak parancsolatja, 's pogány szokás szerint számos magyar rabot hurczolt magával Konstantinápolyba. A' vitéz rabok közt egy magyar asszony-is volt katona köntösben; neme csak akkor tudódott-ki, midőn honi társaival együtt testalkotásuk minéműségének megvizsgálása

okáért levetkeztetett. Ezen váratlan felfedezés Murat tudtára adaték, ki a' hős asszonyt magához vitetvén megtudá, hogy ő a' magyar vitézek közt katonáskodott. Kérdvén tovább a' szultán, vallyon a' bajnok asszony ölt-e meg valamelly Törököt, így felele Muratnak: „Mindig pontosan teljesítém a' becsületes katona kötelességét; minden ütközetben igyekeztem, mennyire tőlem csak telhetett, a' Töröknek ártani, 's tudtomra tizet öltem-meg ön kezemmel.“ A' császár álmélkodva hallgatá a' vitéz asszonynak bátor feleletét, 's őt legkedvesebb szultánnéjának ajándékozta.

II. NÉP ISMERTETÉS.

Chinai ebéd. A' Chinaiaiktól úgy nevezett „menyei országban“ vagyon a' lakosoknak egy caracteristikai vonásuk, az élet minden viszonyzataiba behozott ama felettébb szoros szertartás, melly a' Chinaiak minden lépéseit valamint a' legfontosabb körülményekben, úgy a' legcsekélyebb dolgokban-is egyiránt igazgatja, 's a' társalkodási életet szoros udvaretiquette-i mechanismussá változtatja által. Ezt az itt következő asztali társaság leírása leginkább igazolhatja, mellyet Dorsen ur irt-le, ki nem régiben hagyá el Chinát.

„A' meghívás valamelly innepélyes ebédlésre“ mond ő „már néhány nappal előre történik-meg, még pedig háromszori irás elküldözgetése útján. Az első meghívás veres papirosból álló nagy lapra iratik, és szorgosan összetéve, 's bepecsételve a' pompás ebéd előtt legalább nyolcz nappal küldetik-el. A' második rózsa színű papiroson már kisebb 's az innepet megelőző estén adatik által; a' harmadik meghívást szürke papiroson selyem szalagocskával övezve, az innep napján-kapják kézhez a' vendégek.

A' társaság eleinte egy nagy bejelentő terembe gyülekezik, mellyben az imént jöttek körül járnak, hogy a' már jelen vendégeket, mindenkit rangjához vagy czimzetéhez képest, nagyobb vagy kisebb mértékben tisztelkedő főhajtással megköszöntsék. E' cerimonia után szabad leülni, 's szomszédjához némelly lassú szavakat susogni; mert egyáltalában az egész társaság legmélyebb hallgatásnak bókol. A' megnevezett órában minden vendég ebédlő terembe siet,

hol most a' házi uron van a' sor talentumait és fényűzését (luxus) kifejtteni. Egyéb iránt a' bevett szabályok szerint minden vendégnek különös asztalt kellene adni, mellynek helyeztetése amannak állapotjához 's rangjához legyen alkalmazva, 's már egyedül ez kiváltképpi gondoskodást kíván-meg a' vendéglő részéről. Hogy ha azonban ezt vagyossága, vagy a' terem nagysága meg nem engedi, legalább arról kell szorgoskodnia, hogy a' vendégeket jól elrendelje, egyesítse; de mind e' mellett-is az etiquette szerint három személynél több ugyan azon asztalhoz sohasem ültethetik.

(Végzet következik.)

III. JELES MONDÁS.

Használd az Időt.

Használjuk életünkben
A' nyil gyanánt repülő
Időt! ne vesztessünk
Egy perczet-is belőle.
Használjuk, és betöltünk
Száz éveket, be ezret
Igy élve; és maradjunk,
A' mik vagyunk, Halandók!

Virtkovics.

Rosz hazafi.

Barbarus az, kinek a' köz jó nem örülteti szívét,
És ki tehetségét nem szánja-fel annak ügyére.

Virág.

Szerelmem az élők minden szenvedéseiknek édes enyhítő szerepe az egymásba forrott lelkeknek gyönyörűséggel teljes ittassága! milly örömek hasonlíthatók a' tiedhez?

Wieland.

Természet vezérli lelkünket az erényhez, és az erkölcs vezet a' természethez.

Tiedge.

IV. KÖLTÉSZET.

A z á l o m. *)

Mi világít ott a' setét éj ködében?
Mi zaj, mi lárma hatja fülemet?
Kit látok a' klastrom gerjedő tűzében?
Öldökölve mindent, véres kard kezében,
Melly rettegéssel tölti lelkemet.
Vérbe borította égnek boltozatját,
A' fellegekig érő láng özön.

*) Bővebb magyarázatul lásd az 53-dik vs. Társalkodót. A' tettack okát felfedezni nem szabad.

Ki hangoztatja olly menydörgve szózatját;

Ki gerjesztheté-fel boszú kívánságát?

Kik futnak felém itt a' kis közön?

Nem barna köntös-e, melly fedi testöket?

Nem veres kereszt van-e mellyeken? —

Elkerülni futnak hijába veszteket,

Mert semmi se menti többé meg élteket;

A' kardok éle mindjárt fejekén.

„Nyiss ajtót, gyorsan nyiss!“ az egyik így rebeg,

„Nyiss gyorsan ajtót! rajtunk Báthory.“ —

Zárva még az ajtó, 's felettek vész lebeg,

Mert itt az üldöző, 's vele a' vad sereg;

'S így szól: — mint harsány kürt, a' tábori —

„Nem futtok-el gyáva lelkek előlem —

Mért temettétek gyászba házamat?

Egy se nyer kegyelmet közületek tőlem —

Rajta, és vágjátok! hadd tudják felőlem,

Mint gerjesszék-fel boszúvágyamat.“

'S boszús parancsának engedelmeskedve

Rohant vadon rá minden embere,

'S fegyverével szerte szét kegyetlenkedve,

Öldökölt a' szolga urától vezetve,

Kinek halált oszt éles fegyvere.

Az utsalporát már vérpatak itatja —

De itt további álmoképemet,

Éjutáni lenge ködként szét oszlatja,

Egy felém üzött illy esdeklő szózatja:

„Légy irgalmas! és mentsd-meg éltetem.“

Nyír — Bátorban.

Hidegéry.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Wyndham lord testamentoma. Wyndham lord angol admiral Londonban meghalálozván jószágainak egyetememes örökösévé Miss Fanny Obaldiston-t a' Kings-theatrum tánczosnéját nevezé-ki. A' hagyomány több milliókra megyen. — Eszünkbe jut ez esetnél Vestris mondása: „D'une pirouette à la fortune, il n'y a qu'un pas.“ (Egy fordulástól a' szerencséig csak egy lépés van. Vagy: a' szerencséhez csak egy ugrás szükséges).

A' belga óriás-mozsár nincs többé! Junius 18-kán Daine és Langermann generálok 's több főtisztek jelenlétükben próba-lövés tartaték amaz óriásmozsárból, melly az antverpifellegrár-ostromlásán olly nagy hirre kapott. Az első lövések pontosan estek-meg, 's a' hajító lövések a' közönséges ezélfalon túl több száz lépésre estek. A' lövések a' legnagyobb töltésen (13 kilogram)

kezdődtek 's úgy menetesen lefelé folytattak. De az ötödik lövésnél az iszonyú megrázkódtatás által eltörött a kakas, a hatodiknál pedig maga a mozsár szakadt ketté egész hosszában. A felső darab, melly mintegy 3000 kilogrammot nyomott, 40 meter magoságra repült-fel, 's mintegy 30 meternyi távulságra esett-le. Az alsó darab, melly szint oly nehéz, néhány meternyire vettetett előre. Szerencsére senki se sebesítették-meg; de milly nagy szerencsétlenséget okozhatott volna, ha több darabra szakad! —

VI. KÜLÖNFÉLE.

Házi barometrum. Ha szarka csörög a ház tetején, vendég jön; — 's ha még a' czicza-is kendőzik, kedves vendég sőt leánykérők-is jönnek. Ha a' házi állatok rínak, 's a' fecskék fellengősen repdesnek, eső lesz; — ha pedig a' vezér-ürü kolompoz, fergeteg-is leszen. Ha a' hegyek 's erdők pipáznak, tartós esők lesznek: — ha pedig sok 's felette sok vendégek pipáznak a' házban, tartós szemkőnyes esők 's házi zivatarok fenegetnek. Ha a' férj és nő külön szobákban laknak, a' házi család tartja a' kormányt. Ha a' férj sokat utazik, akkor derek és sziv-fagylatok környékezik a' házat. Ha az asszony-cseléd czipfrább, akkor a' férj tartja a' kormányt. Ha a' konyha-szerek 's ruházatok contókra hordatnak, kevés idő alatt zsidók lesznek a' vendégek: ha pedig már ezek környelik a' házat, 's a' bagoly-is sokat huhukol az ablak alatt, akkor bizonyos mind a' két halál!

Szilv. G a á l József.

Első vas ut. Nagy Constantin találta-fel, és készítette az első vas utat, midőn a' nagy porphyroszlopot Romából Constantinápolyba vitte. A' kapu, melly az előtt Kadriga-limani nevet viselt, ez okból szinte, mivel azon keresztül vitették az oszlop a' városba, vas kapu nevet kapott.

Móritz.

VII. TRÉFA-SZESZ.

Báró P. . . ni József és lelkes társa közelebb itt Pesten szekér-kenőcs-fabrikát állítván-fel, az áruba bocsátott kenőcs-köcsögökre eme — hatóságinknál-is divatozó — mottót tétetik: „a' ki ken — az meg yen!”

Szekrényesy.

Tagrejtvény.

Elsőmmel a' takács készíti műveit,
Másikkal a' vadász tölti-el ideit.
Egészen a' Magyar bőséggel termesztí,
Kellemes ízével búját elszélesztí.

Előbbi rejtvény: K á r á s z.

Szerkezi Róthkrepf G á b o r, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.